ЗБІРНИК
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»

Київ – 25 травня 2026

DOI: 10.5281/zenodo.20750329
УДК 304.4:364(082)
С 69

Соціальна політика: виклики часу : матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (25 травня 2026 року). Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 269 с.

Збірник тез доповідей учасників ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ» об'єднує результати досліджень учених, фахівців і практиків з різних галузей соціогуманітарного знання, що розкривають багатовимірні аспекти формування та реалізації соціальної політики в умовах сучасних суспільних трансформацій. Матеріали згруповано за тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр проблем: теоретико-методологічні засади соціальної політики та соціального забезпечення; розвиток системи соціального захисту й соціальних послуг; соціальна робота з вразливими категоріями населення; соціальні стандарти та механізми їх упровадження; стійкість і згуртованість територіальних громад; соціальна безпека в умовах воєнних і повоєнних викликів; цифрова трансформація соціальної сфери; інклюзія, рівність та запобігання дискримінації; роль освіти у підготовці фахівців соціальної галузі; міждисциплінарні студії суспільного розвитку та людського добробуту.

Збірник стане в пригоді науковцям, викладачам, здобувачам освіти, фахівцям соціальної сфери, працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування, представникам громадських організацій, а також усім, хто цікавиться проблематикою соціального розвитку в сучасному світі.

Редакційна колегія

Ренате ВАЙНОЛА**,** докторка педагогічних наук, професорка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; ***Алла ЯРОШЕНКО –*** докторка філософських наук, професорка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Заслужений працівник освіти України; ***Оксана МІХЕЄВА –*** кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; ***Тетяна ГОЛУБЕНКО*** кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова; ***Андрій ГРИНЬКІВ*** кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету спеціальної освіти та соціальної політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
(протокол №8 від 17.06.2026 року)

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

© Автори матеріалів, 2026
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026

DOI: 10.5281/zenodo.20748365

СОКУРА Анастасія
викладачка кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені Миколи Ярмаченка УДУ імені Михайла Драгоманова

ГРИГОР'ЯНЦ Вікторія
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2 курсу спеціальності А6.04 Спеціальна освіта. Сурдопедагогіка м. Київ, Україна

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Соціальна активність студентів із порушеннями слуху є важливим показником їхньої успішної інтеграції в освітнє середовище, розвитку особистого потенціалу та формування громадянської свідомості. Навіть незначне порушення слуху може спричинити значні труднощі в спілкуванні, що, у свою чергу, впливає на мовленнєвий розвиток, успішність у навчанні, соціально-емоційне благополуччя та загальну якість життя.

Проблема соціального становлення осіб з порушеннями слуху перебуває у центрі уваги вітчизняних науковців. Зокрема, теоретико-практичні питання соціальної адаптації глухих досліджували Н. Ф. Засенко, В. М. Шевченко, С. В. Литовченко та С. В. Кульбіда, тоді як специфіку соціалізації студентської молоді у закладах вищої освіти вивчали О. П. Круглик, С. Ю. Губар та О. С. Горлачов.

Незважаючи на численні наукові дослідження, присвячені академічним та соціально-емоційним потребам людей із порушеннями слуху питання розвитку соціальної активності таких у вищих навчальних закладах України не було достатньо вивчене. Особливо важливим є дослідження механізмів, що сприяють залученню таких студентів до процесів самореалізації, міжособистісної взаємодії та соціальної участі.

153
МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», держава гарантує рівне право на здобуття освіти для всіх громадян, зокрема й через обов'язок університетів створювати доступні умови для осіб з особливими освітніми потребами. Невіддільним складником цієї системи є студентське самоврядування, яке виступає демократичним механізмом захисту прав здобувачів, вирішення питань навчання й побуту, а також управління закладом. При цьому всі студенти мають рівні права на участь у цих органах та їхнє формування через пряме таємне голосування [3].

У своєму дисертаційному дослідженні Давидюк М.І. підкреслює, що студенти є важливими носіями національної свідомості, а розвиток їхніх демократичних компетентностей сприяє формуванню політичної культури та активної громадянської позиції. Демократичні компетентності охоплюють знання, навички та особистісні якості, необхідні для ефективної участі в житті громадянського суспільства, зокрема відповідальність, толерантність, комунікабельність, лідерство, правосвідомість і прагнення до саморозвитку. Їх формування ґрунтується на стійких ціннісних орієнтаціях, які визначають життєві пріоритети людини, її моральні переконання та здатність свідомо обирати суспільно важливі ідеали [1].

Разом з тим, принципово важливим є усвідомлення того, що хоч студенти з особливими освітніми потребами наразі не є винятком серед активної студентської молоді, у навчальному процесі вони неминуче стикаються з низкою специфічних труднощів.

Соціальна адаптація молоді з інвалідністю у закладах вищої освіти є складним і багатофакторним процесом, що визначає рівень їхньої інтеграції в освітнє середовище та подальшу соціальну функціональність у суспільстві. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від врахування індивідуальних потреб тих, хто навчається, та застосування диференційованого підходу за участю всіх учасників освітнього процесу, зокрема викладачів, адміністрації навчальних закладів, фахівців із освітньої і соціальної реабілітації та самих студентів.

Важливим фактором соціалізації студентів з інвалідністю є забезпечення доступного та інклюзивного освітнього середовища, що відповідає їхнім фізичним та психоемоційним потребам. Навчальна діяльність, міжособистісна взаємодія та створення сприятливих умов для інтеграції в університетське середовище вимагають комплексного підходу. Слід зауважити, що велике значення має не лише доступність інфраструктури та використання спеціальних навчальних засобів, а й подолання соціальних та психологічних бар'єрів, що ускладнюють процес адаптації студентів з інвалідністю [2].

У цьому контексті на факультеті спеціальної освіти та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова забезпечено функціонування Центру супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Діяльність цього підрозділу спрямована на комплексне вирішення завдань психолого-педагогічного, організаційного та технічного супроводу студентів, що сприяє подоланню бар'єрів в академічному просторі та забезпечує рівний доступ до якісної освіти [4].

Водночас процес професійного становлення майбутніх фахівців не обмежується лише навчальним процесом. Студентське самоврядування факультету здійснює цілеспрямовану політику щодо активного залучення здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі і здобувачів з порушеннями слуху до соціокультурних, науково-практичних та громадських заходів. Інтеграція студентів із різними порушеннями здоров'я до студентських заходів є дієвим способом їхнього успішного пристосування до суспільного життя. Це пожвавлює спілкування між молоддю та допомагає формувати важливі особистісні й соціальні якості, які знадобляться їм у майбутній професії.

Аналіз теоретичних джерел та практичного досвіду засвідчує, що соціальна адаптація та розвиток активності студентів із порушеннями слуху є складним процесом, успішність якого залежить від подолання специфічних комунікативних і психологічних бар'єрів. Попри законодавчі гарантії рівності та вивчення загальних

питань інклюзії в науці, проблема розвитку соціальної участі цієї категорії молоді в ЗВО України потребує глибшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Давидюк М. І. Роль студентського самоврядування у формуванні національної еліти України: політико-культурний контекст: дис. … канд. політ. наук/Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2015. 263 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.12/dis_Davudyk.pdf (дата звернення: 21.05.2026).

2. Підвальна Ю. В. Особливості процесу соціальної адаптації молоді з інвалідністю в закладах вищої освіти. *Соціальна робота та психологія: освіта і наука*. 2025. вип. 12025. С. 70–74. URL: https://journals.kpdi.in.ua/index.php/swp/article/view/243/236 (дата звернення: 20.05.2026).

3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII / Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – Ст. 2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 20.05.2026р.)

4. *Факультет спеціальної освіти та соціальної політики. Центр супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами*. URL: https://fsosp.udu.edu.ua/nauka/tsentry-ta-laboratorii/tsentry-ta-laboratorii?highlight=WyJcdTA0NDZcdTA0MzVcdTA0M2RcdTA0NDJcdTA0NDAiXQ==#tsentr-suprovodu-zdobuvachiv-osvity-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy (дата звернення: 20.05.2026).

156

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ